

MĚSTO ČELÁKOVICE

*

Zastupitelstvo města Čelákovice

V Čelákovicích dne 21. 11. 2025

Podkladový materiál předkládá	Podkladový materiál zpracoval/a
RNDr. Petr Petřík, Ph.D., zastupitel	RNDr. Petr Petřík, Ph.D., zastupitel a předseda spolku OKRAŠLOVACÍ SPOLEK ČELÁKOVICKÝ

**MATERIÁL Č. PRO ZASEDÁNÍ ZASTUPITELSTVA MĚSTA ČELÁKOVIC Č. 18/2025
DNE 10. 12. 2025**

DŮVODOVÁ ZPRÁVA

INTEGROVANÉ POVOLENÍ TOS-MET SLÉVÁRNA, a. s.

Okolí slévárny TOS-MET bývá často výrazně znečištěno prachovými částicemi a zápachem ze slévárenské výroby. Problematika byla a je častým námětem příspěvků v městském zpravodaji a na sociálních sítích. Dokladem jsou i měření Státního zdravotního ústavu z let 2016 a 2017, která objednalo město:

- <https://www.celakovice.cz/cs/mesto/zivotni-prostredi/kvalita-ovzdusi/mereni-spadu-v-celakovicich.html>
- <https://www.celakovice.cz/cs/mesto/zivotni-prostredi/kvalita-ovzdusi/mereni-prasneho-spadu-ii.html>

Míru znečištění životního prostředí slévárnou by mělo řešit integrované povolení vydané Krajským úřadem Středočeského kraje (dále i jen „KÚSK“) pod č.j.: 2972/30803/2005/OŽP ze dne 16. března 2005, opraveného rozhodnutím Ministerstva životního prostředí č.j. 500/1029/503 28/05 ze dne 29. srpna 2005, ve znění změn integrovaného povolení. Kontrolními orgány jsou Česká inspekce životního prostředí Oblastní inspektorát Praha a Krajská hygienická stanice Středočeského kraje. Cílem Integrované prevence a omezování znečištění (z angl. *Integrated Pollution Prevention and Control*) IPPC je předcházet vzniku znečištění, případně omezování jeho vzniku, pomocí volby vhodných výrobních postupů a technologií. Zároveň by mělo docházet k úspoře nákladů za spotřebované suroviny, energie a koncové technologie. V roce 2024 byly k provozu slévárny zahájeny **čtyři změny integrovaného povolení**:

MĚSTO ČELÁKOVICE

13. ZMĚNA INTEGROVANÉHO POVOLENÍ

Tato změna mimo jiné řešila aktualizaci provozního řádu a aktualizaci havarijní plánu pro případ úniku závadných látek. Město Čelákovice bylo účastníkem příslušného správního řízení a rada města na svém zasedání č. 8/2024 dne 16. dubna 2024 přijala usnesení:

RM bere na vědomí informaci o řízení ve věci vydání 13. změny integrovaného povolení zařízení Slévárna šedé a tvárné litiny, provozované společností TOS-MET slévárna a.s. (nejedná se o podstatnou změnu v provozu zařízení) a informaci o rekonstrukci poruchového odsávání na zařízení FCM regenerace.

Z příslušného rozhodnutí je pak patrné, že město Čelákovice upozornilo na formální vady v řádech, které byly opraveny. Spolky měly zájem o účast v řízení, ale dle KÚSK šlo o změnu integrovaného povolení, která nebyla tzv. změnou podstatnou, a tedy **spolky se jí nemohly účastnit**.

Náležitosti provozního řádu jsou dány přílohou č. 12 vyhlášky č. 415/2012 Sb., o přípustné úrovni znečišťování a jejím zjišťování a o provedení některých dalších ustanovení zákona o ochraně ovzduší v pl. zn.

Některé části provozního řádu, jehož aktualizace byla 13. změnou integrovaného povolení schválena, jsou problematické:

- Z části 14 (str. 37) aktualizovaného provozního řádu se dozvídáme, že ve slévárně není provozován spalovací stacionární zdroj. Avšak ze zpráv o plnění integrovaného povolení (str. 5) plyne, že ve slévárně jsou pro ohřev sušícího vzduchu v kabinách Lakovny LAGOS MA 18 instalovány hořáky o tepelném výkonu $2 \times 189 \text{ kW}_t$ (topné médium zemní plyn).
- Z části 20 (Fugitivní emise tuhých znečišťujících látek, str. 41) aktualizovaného provozního řádu se dozvídáme, že množství nezachycených tuhých znečišťujících látek je snižováno pomocí technických a provozních opatření. Dále jsou stručně popsány opatření pro skladování a přepravu materiálů. **Skutečnosti, že přes otevřené světlíky do okolí unikají tuhé znečišťující látky vznikající při odlévání, není věnována žádná pozornost.**
- Z části 21 (Látky obtěžující zápachem, str. 41) provozního řádu se dozvídáme, že látky obtěžující zápachem se ve slévárně nenacházejí.

Tyto tři ukázky z aktualizovaného provozního řádu ukazují, že **provozní řád slévárny je formální dokument a neplní účely, které vyžaduje platná legislativa**. Z tohoto důvodu lze jen litovat, že město Čelákovice ve svém vyjádření ke změně integrovaného povolení nevěnovalo provoznímu řádu více pozornosti a v rámci správního řízení nepožadovalo úpravy provozního řádu, aby plnil svůj účel. Domníváme se, že rada města měla za pomoci odborníků zkoumat, zdali ve správním řízení předkládané návrhy řádů jsou věcně správné a budou plnit zákonodárcem předpokládané účely.

MĚSTO ČELÁKOVICE

14. ZMĚNA INTEGROVANÉHO POVOLENÍ

Tato změna, která opět nebyla tzv. změnou podstatnou, byla vedena z moci úřední a stanovila:

Provozovatel zajistí minimalizaci otevírání dveří/vrat ve skladu vstupních surovin:

- a) *Provozovatel bude provádět pravidelné školení zaměstnanců ve smyslu minimalizace otevírání dveří/vrat minimálně 1 x za 6 měsíců. O provedeném školení budou vedeny záznamy.*
- b) *Bude vedena průběžná evidence o otevírání dveří/vrat na dobu nezbytně nutnou včetně jednotlivých časů (časový interval otevření dveří/vrat). Nezbytně nutná doba, je taková doba, která je potřebná k provedení daného úkonu v co nejkratším časovém intervalu (např. vykládka/nakládka materiálu).“*

Tuto změnu integrovaného povolení lze vnímat jako pozitivní, ale s ohledem na formulaci výše uvedeného výroku ji lze považovat **za téměř nevymahatelnou**. Navíc **neřeší znečištění okolí slévárny otevřenými světlíky**, které jsou zdrojem velkého znečištění.

15. ZMĚNA INTEGROVANÉHO POVOLENÍ

V roce 2024 v pořadí třetí změna integrovaného povolení byla podstatná. Tato změna měla řešit skládku v blízkosti čelákovické střelnice, kam slévárna vyváží odpady.

Informace o zahájeném řízení byly zveřejněny na úřední desce v září 2024. Město Čelákovice bylo účastníkem příslušného správního řízení. Rada města na svém zasedání č. 20/2024 konaném dne 1. října 2024 přijala usnesení:

RM bere na vědomí informaci o řízení ve věci vydání změny integrovaného povolení zařízení Slévárna šedé a tvárné litiny, provozované společností TOS–MET slévárna a.s., která se týká již provozované skládky inertního odpadu: „Zařízení k odstraňování odpadů – NEHVÍZDKY – skládka TOS–MET slévárna a.s. Čelákovice“.

Tři místní spolky se do řízení včas přihlásily a ve svém vyjádření uplatnily velké množství připomínek, zejména k omezení rizik znečištění podzemních vod a možnému nakládání s nebezpečnými odpady. Řízení k žádosti slévárny bylo v říjnu 2024 zastaveno zpětvzetím žádosti o změnu integrovaného povolení. Současný stav skládky nám není znám.

16. ZMĚNA INTEGROVANÉHO POVOLENÍ

Integrované povolení nikdy neřešilo znečištění okolí vlivem otevřených světlíků, kterými občasné unikají do okolí zplodiny, které vznikají při odlévání slévárenských výrobků do netrvanlivých forem. Například dne 10. srpna 2024 byl zaznamenán silný kouř ze světlíků.

Dne 13. srpna 2024 Pavla Katzová, zástupkyně ředitele Krajského úřadu Středočeského kraje RNDr. Petru Petříkovi, PhD. sdělila: *Podle informací vyžádaných si od provozovatele v sobotu [10. srpna 2024] probíhala standardní výroba jako obvykle. Kouř, který byl zaznamenán, vzniká běžně při výrobě tvárné litiny. Nejednalo se o prach, ale pouze o kouř, který souvisel s výrobou několikátunového odlítka na těžkém poli.*

MĚSTO ČELÁKOVICE

Místní spolky pro ochranu životního prostředí – SPOLEK PŘÁTELÉ PRO POLABÍ, z.s., a OKRAŠLOVACÍ SPOLEK ČELÁKOVICKÝ proti tolerování znečištění okolí slévárny na podzim loňského roku podaly několik podnětů k orgánům státní správy – Veřejný ochránce práv, Ministerstvo životního prostředí, Česká inspekce životního prostředí, Krajský úřad Středočeského kraje, Krajská hygienická stanice Středočeského kraje se sídlem v Praze.

Koncem roku 2024 Česká inspekce životního prostředí uznala, že nelze slévárně tolerovat, aby přes otevřené světlíky znečišťovala okolí. Na základě tohoto zahájil dne 5. prosince 2024 KÚSK změnu integrovaného povolení, kterou mělo být změněno integrované povolení tak, že mělo dojít k omezení otevírání světlíků. Proti tomuto se slévárna ohradila sdělením, které vypracovala advokátní kancelář HAVEL & PARTNERS. Na základě tohoto sdělení KÚSK integrované povolení ponechal beze změny. **Tento přístup KÚSK se místním spolkům jevil jako extrémně vadný a nepochopitelný zejména z důvodu, že ve třetím desetiletí 21. století není možné, aby průmyslový závod bez jakékoliv filtrace do ovzduší vypouštěl látky, které mohou být karcinogenní či mutagenní.** V této souvislosti uvádíme, že integrovaná povolení jiných sléváren omezuje možnosti přirozeného větrání (aeraci) přes otvory ve fasádních a střešních pláštích.

Dne 31. května 2025 místní spolky podaly v souladu s ust. § 94 a násl. zákona č. 500/2004 Sb., správní řád v pl. zn. Ministerstvu životního prostředí podnět ke zrušení 16. změny integrovaného povolení – rozhodnutí Krajského úřadu Středočeského kraje ze dne 3. února 2025, č. j. 024030/2025/KUSK OŽP/Kot.

Ministerstvo životního prostředí rozhodnutím ze dne 22. července 2025, č. j.: MZP/2025/210/1848 a sp. zn.: ZN/MZP/2025/210/312, 16. změnu integrovaného povolení slévárny TOS-MET Čelákovice **z r u š i l o**. Toto rozhodnutí nabylo dle sdělení ministerstva právní moci dne 24. července 2025.

Z tohoto rozhodnutí uvádíme:

MŽP na okraj podotýká, že pokud je technická úroveň zařízení v nějakém ohledu zpochybnitelná, zákon o IP v § 18 takovou situaci řeší přezkumem podmínek IP, přičemž příslušný úřad není zde odkázán jen na vlastní úsudek. Dne 6. prosince 2024 bylo v Úředním věstníku EU vydáno Prováděcí rozhodnutí Komise (EU) 2024/2974 ze dne 29. listopadu 2024, kterým se stanoví Závěry o nejlepších dostupných technikách (BAT) podle směrnice Evropského parlamentu a Rady 2010/75/EU pro kovářny a slévárny. V této souvislosti odtrhujeme § 18 odst. 3 zákona IP: „Úřad provede přezkum všech závazných podmínek integrovaného povolení, je-li zveřejněno rozhodnutí o závěrech o nejlepších dostupných technikách pro hlavní činnost zařízení podle přílohy č. 1 k tomuto zákonu. Při přezkumu se zohlední všechny nové nebo aktualizované závěry o nejlepších dostupných technikách použitelné pro dané zařízení, které byly přijaty na úrovni Evropské unie podle čl. 13 odst. 5 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2010/75/EU od udělení povolení nebo jeho posledního přezkumu. Úřad na základě provedeného přezkumu zajistí, aby do 4 let od zveřejnění příslušných závěrů o nejlepších dostupných technikách byly závazné podmínky integrovaného povolení v souladu se závěry o nejlepších dostupných technikách a aby provozovatel zařízení byl povinen tyto podmínky dodržovat.“

Zrušením rozhodnutí ve věci 16. změny integrovaného povolení příslušné správní řízení obžilo.

MĚSTO ČELÁKOVICE

Na podnět RNDr. P. Petříka, Ph.D., řešil situaci otevřených světlíků i veřejný ochránce práv a zjistil, že **orgány státní správy pochybily, konkrétně ČIŽP v pozdním řešení podnětu a KÚSK, když své rozhodnutí o 16. změně IPPC odůvodnil v rozporu s požadavky správního řádu.**

Domníváme se, že **je v zájmu všech našich občanů a návštěvníků našeho města, aby se věc znečištění okolí slévárny řešila v souladu s právními předpisy a v zájmu ochrany životního prostředí – veřejného zdraví.** Též z dosavadních jednání nelze očekávat, že by KÚSK byl ochoten ve věci provádět místní šetření (dokazování) či provádět měření znečištění ovzduší.

WORKSHOP – KVALITA OVZDUŠÍ V ČELÁKOVICÍCH

Dne 7. listopadu 2023 se v Kulturním domě konal WORKSHOP – KVALITA OVZDUŠÍ V ČELÁKOVICÍCH, který se i okrajově problematice znečištění ze slévárny věnoval.

Přednášející z Ostravy zmínil, že znečištění v okolí slévárny může být způsobeno otevřenými světlíky.

Na dotazech občanů před zastupitelstvem, které se konalo dne 13. prosince 2023, bylo diskutováno i to, že WORKSHOP nepřinesl jednoznačné závěry a další postup. Radní pro životní prostředí uvedl, že s přednášejícími plánují schůzku na přelomu jara, léta a město si nechá si poradit v rámci jejich doporučení. Závěry této schůzky nám nejsou známy.

CO DÁL?

Domníváme se, že by naše město mělo být ve věci aktivní a využít vlastní finanční prostředky k prosazování zlepšení stávajícího stavu.

Domníváme se, že město by mělo postupovat následovně:

- Zřídit pracovní skupinu, která by radě města vypracovávala podklady pro jednání se správními orgány – vyjádření v rámci správní řízení o změnách integrovaného povolení, podněty k přezkumu integrovaného povolení atd.
- U Státního zdravotního ústavu objednat **měření spadu tzv. sedimentační metodou**, která byla použita při měření v letech 2016 a 2017 případně po konzultaci s ČHMU (provozovatelem měřicích stanic) a pracovníky Akademie věd ČR zvolit metodu **“Receptor modeling/Source apportionment”**, která umožňuje ze znalosti detailního složení na místě receptoru, rozdělení velikosti částic a meteorologie v době odběru vzorku, **určit podíly jednotlivých zdrojů na znečištění v daném místě a čase.**
- Vizuálně monitorovat produkce znečištění světlíky slévárny **(termo)kamerou.**

MĚSTO ČELÁKOVICE

- Spolupracovat při svých rozhodnutích s **odborně způsobilou osobou na problematiku ekologie slévárenství** a prováděcí rozhodnutí Komise (EU) 2024/2974 ze dne 29. listopadu 2024.
- Spolupracovat s **odborně způsobilou osobou ve věci hodnocení úplnosti a správnosti aktuálního provozního řádu slévárny TOS-MET Slévárny, a.s.**
- Požádat KÚSK resp. Českou inspekci životního prostředí o **přezkum provozního řádu slévárny TOS-MET Slévárny, a.s.**

DOPORUČENÍ ZPRACOVATELE

Zatím bez doporučení.

VZTAH K ROZPOČTU

Výdaje na rok 2026 do 300 tis. Kč.

SOUVISEJÍCÍ USNESENÍ

Nejsou.

NÁVRH USNESENÍ

Zastupitelstvo města Čelákovic doporučuje Radě města Čelákovic:

- Zřízení pracovní skupiny, která by Radě města Čelákovic vypracovávala podklady pro správní řízení ve věci ochrany životního prostředí v městě Čelákovice.
- U Státního zdravotního ústavu se sídlem Šrobárova 49/48, Praha, objednat měření spadu tzv. sedimentační metodou, která byla použita při měřeních v letech 2016 a 2017.
- Vizuální monitorování průmyslových zdrojů znečištění ve městě Čelákovice kamerou (termokamerou).
- Spolupracovat s odborně způsobilou osobou ve věci ekologie slévárenství a prováděcího rozhodnutí Komise EVROPSKÉ UNIE (EU) 2024/2974 ze dne 29. listopadu 2024.
- Spolupracovat s odborně způsobilou osobou ve věci hodnocení úplnosti a správnosti aktuálního provozního řádu slévárny TOS-MET Slévárny, a.s.
- Požádat Krajský úřad Středočeského kraje, resp. Českou inspekci životního prostředí o přezkum provozního řádu slévárny TOS-MET Slévárny, a.s.

MĚSTO ČELÁKOVICE

PŘÍLOHY

1. 13. změna integrovaného povolení společnosti TOS-MET Slévárna, a.s.
2. 14. změna integrovaného povolení společnosti TOS-MET Slévárna, a.s.
3. Usnesení o ukončení řízení o 15. změně integrovaného povolení společnosti TOS-MET Slévárna, a.s.
4. 16. změna integrovaného povolení společnosti TOS-MET Slévárna, a.s.
5. Úplné znění integrovaného povolení po 13. změně integrovaného povolení společnosti TOS-MET Slévárna, a.s.
6. Rozhodnutí Ministerstva životního prostředí ze dne 22. července 2025, č. j.: MZP/2025/210/1848 a sp. zn.: ZN/MZP/2025/210/312
7. Provozní řád vyjmenovaného stacionárního zdroje znečištění společnosti TOS-MET Slévárna, a.s.
8. Zpráva veřejného ochránce práv o šetření ve věci znečišťování ovzduší ze slévárny v Čelákovících